

Eindtoets Oefenboek (2)

Geschikt voor de IEP Eindtoets

Groep 8

© 2017 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 02

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-32-6

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Taal | Lezen 6

Taal | Taalverzorging 12

Rekenen | Getallen 20

Rekenen | Verhoudingen 26

Rekenen | Meten en meetkunde 30

Rekenen | Verbanden 34

Antwoorden 39

Inleiding

In dit Eindtoets Oefenboek (deel 2 van een serie) kan op een goede en verantwoorde manier geoefend worden voor de IEP Eindtoets.

Voor alle leerlingen van groep 8 in het reguliere basis-onderwijs is het verplicht om een eindtoets te maken. De Eindtoets meet wat een leerling aan het eind van de basisschoolperiode heeft geleerd. Het behaalde resultaat van de Eindtoets geeft informatie over het referentieniveau dat een leerling beheerst en voorspelt hoe hij het naar verwachting zal doen in het voortgezet onderwijs (VO). Het schooladvies van de leerkracht zal in de meeste gevallen bevestigd worden door deze score. Hoewel de score van de Eindtoets niet bepalend is voor het schooladvies, voelt het wel prettig om een score te halen die recht doet aan wat de leerling daadwerkelijk in huis heeft.

Alle onderwerpen die in de IEP Eindtoets zitten, komen in dit Oefenboek uitgebreid aan bod. De vraagstelling is afgestemd op die van de IEP Eindtoets. De opgaven verschillen in moeilijkheidsgraad, waardoor iedere leerling een succesgevoel kan ervaren en een eerlijke kans krijgt om te laten zien wat hij kan. De IEP Eindtoets is de enige Eindtoets die open en gesloten vragen afwisselt. De validiteit van de toets wordt daardoor verhoogd. De meerkeuzevragen kunnen twee, drie of vier antwoordmogelijkheden hebben, waarbij de antwoordmogelijkheden op bijvoorbeeld alfabetische volgorde staan.

De Eindtoets bestaat uit de verplichte onderdelen Taal en Rekenen. Beide onderdelen bestaan uit verschillende domeinen met subdomeinen.

Onderdeel	Domein	Subdomein
Taal	Lezen	Begrijpend lezen Woordenschat Samenvatten Opzoeken
Taal	Taalverzorging	Spelling: • <i>werkwoorden</i> • <i>niet-werkwoorden</i> Leestekens
Rekenen	Getallen Verhoudingen Meten en meetkunde Verbanden	

Onderdeel Taal

Lezen

Bij Lezen gaat het om het meten van het niveau van begrijpend lezen van de leerling. Tijdens het leesproces wordt er betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken, om nieuwe informatie te verkrijgen, om studieteksten te onthouden of om informatie op te zoeken.

Begrijpend lezen

Bij Begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. De lezer kan zich een goede voorstelling maken van een tekst. Daarbij kan hij relaties leggen tussen tekstdelen, maar ook relaties leggen tussen een tekst en de eigen kennis.

De IEP Eindtoets maakt gebruik van contexten die geschikt zijn voor alle leerlingen in groep 8. Belangrijkste kenmerken voor het onderdeel Lezen zijn:

- De leesteksten sluiten aan bij de belevingswereld van de groep 8-leerling,
- Er wordt gebruikgemaakt van een lay-out die past bij het soort tekst, zoals een krantenbericht, e-mail of brief,
- Er wordt aangegeven hoeveel vragen bij een leestekst horen,
- De leestekst en de bijbehorende opgaven worden naast elkaar weergegeven. Een leerling hoeft daardoor niet heen en weer te bladeren voor het beantwoorden van de vragen,
- In de leesteksten worden woorden of zinnen benadrukt (gearceerd of vetgedrukt), waardoor een leerling niet lang hoeft te zoeken naar iets uit een tekst,
- Schema's en tabellen zijn opgenomen in de leesteksten en zijn daardoor altijd onderdeel van de context.

De vragen behorend bij een tekst richten zich op verbanden tussen zinnen, relaties tussen tekstgedeelten en specifieke inhoud in een tekst, zoals de hoofdgedachte, het thema en het doel.

Woordenschat

Bij Woordenschat gaat het om het kennen van de betekenis van woorden en woordgroepen. De opgaven richten zich op de betekenis van woorden in zinnen of in een leestekst, maar ook de betekenis van woorden op zichzelf.

Samenvatten

Bij Samenvatten gaat het om het begrijpen van de informatie in een leestekst en het toepassen van die informatie. Wat zijn de hoofd- en bijzaken? De informatie van een tekst

moet opgeslagen worden, om deze op een ander moment weer toe te passen. Bijvoorbeeld bij het maken van een proefwerk of een werkstuk. In de IEP Eindtoets kan een leestekst omgezet worden in een verkorte tekst of in een schema of tabel.

De opgaven richten zich op de bruikbaarheid van een tekst, het plaatsen van een passende titel, het in- of aanvullen van een schema of het selecteren van het meest geschikte schema dat past bij een tekst.

Opzoeken

Bij het opzoeken van informatie gaat het om het opsporen van specifieke informatie in verschillende bronnen. Denk hierbij aan het opsporen van informatie uit een krant of informatie op een website. De lezer zal soms heel grondig moeten lezen, maar soms ook vooral scannend. De IEP Eindtoets heeft schema's en tabellen opgenomen in de leesteksten. Deze zijn daardoor onderdeel van de context.

Taalverzorging

Bij Spelling gaat het om de schrijfwijze van woorden. Deze richt zich op de werkwoorden en de niet-werkwoorden. In de opgave moet een leerling bijvoorbeeld het fout gespelde woord kunnen herkennen of juist de goed gespelde woorden. Daarnaast vind je in de IEP Eindtoets ook open vragen. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd om het meervoud, verkleinwoord of de goede vorm van een (werk)woord in te vullen.

Leestekens richt zich op het juist kunnen toepassen van de leestekens die binnen en tussen zinnen worden gebruikt. Ook komt het gebruik van hoofdletters aan bod. Wanneer plaats je een uitroepteken, een komma of een vraagteken? Hoe worden de aanhalingstekens bij de directe rede geplaatst?

Onderdeel Rekenen

Bij Rekenen ligt de nadruk op handig rekenen, hoofd-rekenen en cijferen. Bij dit onderdeel is ervoor gekozen om open vragen aan te bieden. Een open vraag meet in sommige gevallen beter de vaardigheden van een leerling dan een meerkeuzevraag. Daarmee willen ze voorkomen dat een leerling wordt afgeleid door te moeilijk taalgebruik. Daarom is er gekozen voor duidelijk geformuleerde zinnen en goed opgebouwde vragen, zodat een leerling niet hoeft te struikelen over de vraagstellingen. Daarnaast worden afbeeldingen alleen gebruikt als ze functioneel zijn.

Getallen

Het domein Getallen richt zich op getallen, getalrelaties en het uitvoeren van de elementaire bewerkingen zoals optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen en combinaties hiervan met hele getallen, kommagetallen en breuken. Dit komt voor in opgaven met en zonder context.

Verhoudingen

Bij Verhoudingen gaat het om het inzichtelijk werken met verhoudingen, breuken, procenten en kommagetallen in opgaven met en zonder context. Ook komen de onderlinge relaties aan bod.

De opgaven richten zich op het oplossen van verhoudingsproblemen, het rekenen met schaalnotaties, verhoudingen met elkaar vergelijken (wie heeft er gelijk?), het berekenen van kortingen, winst of verlies en het omzetten van verhoudingen en procenten, procenten en kommagetallen en breuken en procenten.

Metten en meetkunde

Het onderdeel Metten en meetkunde richt zich vooral op het begrip van verschillende grootheden (lengte, oppervlakte, omtrek, gewicht, inhoud, tijd, snelheid en geld). Het aflezen van meetresultaten, het omzetten van maateenheden en de opbouw van de decimale structuur van het metriek stelsel komen aan bod.

De opgaven richten zich op het hanteren en aflezen van meetinstrumenten, het inschatten van grootte, het berekenen van de omtrek, oppervlakte en inhoud, rekenen met gewichtsmaten, het aflezen van tijden, het rekenen met de kalender, de samenhang tussen tijd en snelheid, het rekenen met geld, het herkennen van meetkundige figuren, het rekenen met ruimtelijke objecten, het interpreteren van plattegronden en bouwtekeningen en symmetrie herkennen.

Verbanden

Bij Verbanden gaat het voornamelijk om het omgaan met tabellen, diagrammen, grafieken, legenda's en assenstelsels. De opgaven richten zich op het lezen en interpreteren van gegevens en het met elkaar in verband brengen van de gegevens uit verschillende informatiebronnen.

Méér oefenen

Dit boek is een deel van een serie Oefenboeken. Alle boeken samen vormen een gedegen voorbereiding op de IEP Eindtoets. Wil je méér oefenen dan wat de Oefenboeken je bieden, dan is er ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

Je gaat een tekst lezen over Toetanchamon.
Er horen 8 vragen bij.

Toetanchamon

Toen hij koning werd, was hij een kind van nog maar negen jaar oud. Dat gebeurde ongeveer 3.500 jaar geleden in Egypte, waar koningen de titel 'farao' kregen. Als faraο betekende hij weinig, toch werd hij wereldberoemd. Zijn graftombe is namelijk de enige die vrijwel ongeschonden is teruggevonden. Grafrovers hadden alle andere tombes al geplunderd. De naam van deze faraο: Toetanchamon.

Toetanchamon is begraven in de Vallei der Koningen, waar meer graftombes zijn. Die van Toetanchamon is een van de kleinere en hij is in 1922 gevonden door de Engelsman Howard Carter. De ingang ervan was eeuwenlang onbereikbaar voor plundersaars. Dat kwam doordat bij het graven van een graf voor een andere faraο er zo veel zand op de grafingang van Toetanchamon was gegooid, dat niemand er meer bij kon.

Toetanchamons graf bestaat uit vier kamers. Toen Carter daar voor het eerst binnenliep, zag hij overal kostbaarheden en voorwerpen. De beschilderde wanden waren prachtig versierd met oude afbeeldingen en Egyptische tekens. Voor het leven na de dood kregen faraο's veel mee, zoals eten, drinken, kleding, sieraden, meubels, wagens en werktuigen. Het lichaam moest **intact** blijven om naar het hiernamaals te kunnen gaan en daar verder te leven. Toetanchamon is als mummie gelegd in drie in elkaar passende kisten, de kleinste was van goud. Zijn hoofd werd beschermd met het nu wereldberoemde gouden dodenmasker.

Als een onbetekende faraο al zo veel kostbaarheden en voorwerpen had meegekregen, hoeveel zou er dan wel niet te vinden zijn geweest in de leeggehaalde graven van andere faraο's? Kenners zeggen dat er toch nog meer ongeplunderde graven moeten zijn, zoals dat van faraο Mencheperra. Er zijn serieuze aanwijzingen dat dit graf bestaat en ook waar het waarschijnlijk te vinden is. Er zijn al voorbereidingen voor een **expeditie** die hiernaar op zoek zal gaan.

1

Waarom is juist de graftombe van Toetanchamon zo beroemd geworden?

- Omdat het een kleine graftombe is.
- Omdat grafrovers deze tombe niet hebben geplunderd.
- Omdat Toetanchamon een gouden dodenmasker heeft.

2

Kruis vijf kenmerken aan die bij Toetanchamons graftombe horen.

- Beschadigd
- Vallei der Koningen
- Wandschilderingen
- Alledaags
- Geplunderd
- Gaaf
- Kostbaarheden
- Vier kamers

Niet-werkwoorden

1 | Vul het meervoud in van het woord tussen haakjes.

De Japanse keizer heeft meerdere _____ . (paleis)

2 | Vul het verkleinwoord in van het woord tussen haakjes.

Maria is een schattig _____ . (baby)

3 | Vul het bijvoeglijk naamwoord in. Gebruik het woord tussen haakjes.

De _____ foto hing op de slaapkamer. (vergroot)

4 | Vul het meervoud in van het woord tussen haakjes.

De meeste mensen bewaren hun _____ in een kast. (trofee)

5 | Vul het enkelvoud in van het woord tussen haakjes.

Is er al een _____ afgesproken? (data)

6 | Vul het bijvoeglijk naamwoord in. Gebruik het woord tussen haakjes.

Die _____ jongen weigert toe te geven dat hij een foutje heeft gemaakt. (eigenwijs)

1

Verbind de breuken met de juiste getallen.

$\frac{1}{2}$ ton	•	$\frac{1}{2}$ ton	•	50.000
$\frac{1}{4}$ ton	•	$\frac{1}{4}$ ton	•	12.500
$\frac{1}{8}$ ton	•	$\frac{1}{8}$ ton	•	25.000

2

Jan tilde vorige week een gewicht van 12 kilo.
Hij tilt vandaag $\frac{1}{6}$ meer dan vorige week.

Hoeveel kilo tilt Jan nu?

_____ kilo

3

Voor de familie Sanders is het jaar goed begonnen.
In de loterij wonnen zij € 7.770.000,08.

Wat past hier het beste bij?

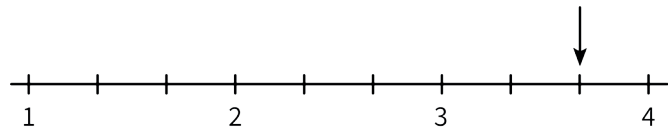
€ 7 $\frac{1}{4}$ miljoen

€ 7 $\frac{3}{4}$ miljoen

€ 7 $\frac{3}{4}$ miljard

€ 7,8 ton

4

Welke kommagetal hoort bij de pijl?

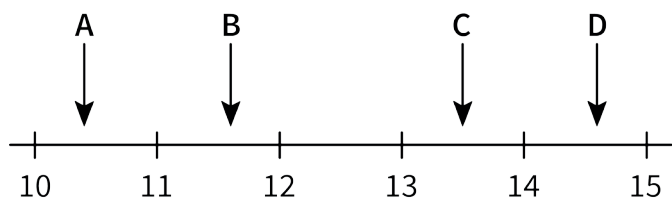
0,75

0,80

3,33

3,75

5

Bij welke pijl hoort het getal $13 \frac{1}{2}$?

Pijl A

Pijl B

Pijl C

Pijl D

6

140 x 90 = _____

Taal | Lezen

Toetanchamon

1. Omdat grafrovers deze tombe niet hebben geplunderd.
2. De volgende antwoorden moeten gegeven zijn:
 - Vallei der Koningen
 - Wandschilderingen
 - Gaaf
 - Kostbaarheden
 - Vier kamers
3. Hij heeft niet veel kunnen doen als farao in Egypte.
4. Het was verstopt onder heel veel zand.
5. ongeschonden
6. De Egyptenaren geloofden in leven na de dood. Met de meegekregen voorwerpen zou een farao na zijn dood hetzelfde leven kunnen leiden als tijdens zijn leven.
7. Hoe oud is Toetanchamon geworden?
8. Een tocht naar een (moeilijk bereikbaar) gebied om wetenschappelijk onderzoek te doen.

‘Dan maak ik er zelf een’

1. En afwassen is niet het leukste werk.
2. deftig
3. Dat er serviesstukken kapotgingen.
4. Aan de slag gaan en aanpakken.
5. Het eerste ontwerp
6. Mensen die niet rijk zijn.
7. De enige zijn die vaatwassers mocht maken.

Piraten: echte verhalen en mythes

1. Dat is de inleiding.
2. Hoelang bestaan piraten al?
3. Mythes
4. Piet Hein en de Zilvervloot
5. Zin 1 is waar.
6. 4-2-1-3

Taal | Taalverzorging

Niet-werkwoorden

1. paleizen
2. baby'tje
3. vergrote
4. trofeeën
5. datum

6. eigenwijze
7. Gijs vertelt een spannend **griazelverhaal**.
8. Die jongensgroep is wereldwijd een echte **rage**.
9. We hebben die middag met **confetti** gegooid.
10. Een **egoïst** is iemand die alleen maar aan zichzelf denkt.
11. Vanmiddag gaan we naar het **theater**.
12. Het kind had een **ballonnetje** vast.
13. Wil jij vanmiddag een **interview** geven?
14. Mijn **portemonnee** is altijd leeg.

Werkwoorden

1. Verbied
2. geworven
3. antwoordde
4. proefde
5. verzet
6. uitgehaald
7. had - uitgeleend
8. Anne **sprak** met de ouders van Martijn.
9. Ik **word** net zo goed in voetbal als jongens.
10. De overval is **gefilmd** met een beveiligingscamera.
11. Het meisje **stampvoette** van ongeduld en **stond** op het punt om in tranen uit te barsten.
12. Als je het mij vraagt, **verandert** Lucas nooit.
13. Er **woedde** een zware storm in het land.
14. Piet heeft zijn handschrift dit jaar enorm **verbeterd**.
15. Als Anne aan Olivia vraagt wat er **gebeurd** is, **probeert** Olivia te doen alsof er niets aan de hand is.

Leestekens

1. Ik had nooit met Kees naar oma Mientje in Rotterdam moeten gaan.
2. Eind april vieren we in Nederland Koningsdag.
3. ‘Ga je mee?’ vraagt Kim. ‘Ik moet nog even naar de bakker.’
4. ‘Door het oefenen kan ik het steeds beter’, zei ik trots tegen juf.
5. Roos houdt van knutselen, tekenen, schilderen en lezen.
6. Nu ik vaker wandel, vind ik het steeds leuker worden.
7. Nu ik er langer over nadenk, wil ik toch graag een rietje.
8. Hij riep van een afstandje: ‘Kun je me helpen?’
9. ‘Zo,’ zei de cowboy, ‘die dief had ik mooi te pakken met mijn lasso.’
10. op maandag vliegen we naar het noorden van zuid-amerika
11. ‘Wat was dat?’ vroeg Pim geschrokken.
12. Omdat je bijna jarig bent, mag jij je lievelingsrecept voor ons maken.